

Betænkning

over forslag til lov om forskningsråd.

(Afgivet af forskningsudvalget den 8. maj 1968).

Udvalget har i 5 møder drøftet lovforslaget og har herunder haft 2 samråd med undervisningsministeren. Udvalget har endvidere haft samråd med formanden for Forskningens Fællesudvalg, professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen.

Udvalget har særlig lagt vægt på at få kompetenceforholdet mellem det enkelte forskningsråd, Forskningsrådenes Centraludvalg og Forskningens Fællesudvalg (FFU) nærmere præciseret. Undervisningsministeren har i den anledning fremhævet, at det enkelte forskningsråd inden for det forskningsområde, det dækker, vil have de i lovforslagets § 1 nævnte beføjelser, og at det vil være sammensat af repræsentanter med særlig indsigt inden for dette område. Forskningsrådene vil derfor stort set være suveræne i de faglige videnskabelige vurderinger inden for hver sit område. Centraludvalget er ikke et det enkelte forskningsråd overordnet organ, men skal tilsikre den fornødne koordinering, ikke mindst i en række praktiske anliggender, mellem såvel de nye forskningsråd som de øvrige i § 2 nævnte institutioner. Det forudsættes sammensat af en repræsentant fra hver af disse. FFU er et efter sine opgaver og sammensætning af særinteresser uafhængigt rådgivende organ over for regering og folketing i mere almene forskningspolitiske anliggender. Det enkelte forskningsråd vil inden for sit begrænsede virkeområde have en række opgaver, som stort set vil være sammenfaldende med FFUs for den samlede forskningsindsats, og FFU vil, når forskningsrådene er indarbejdet, i høj grad være nødt til at basere sine generelle overvejelser på materiale tilvejebragt af de enkelte forskningsråd, men disse

vil ikke på forhånd være kompetente til at foretage en afvejning af, hvorledes man mest hensigtsmæssigt afvejer og styrker den samlede forskningsindsats og mest hensigtsmæssigt fordeler de samlede til rådighed stående ressourcer. Denne opgave vil heller ikke på hensigtsmæssig måde kunne varetages af Centraludvalget, ligesom FFU ikke bør belastes med de praktiske opgaver, som er henlagt til Centraludvalget. Med henblik på yderligere at præcisere denne forskel i funktioner mellem de enkelte forskningsråd, Centraludvalget og FFU har undervisningsministeren stillet nedenstående ændringsforslag nr. 1 og 2, der er tiltrådt af udvalget.

Undervisningsministeren har endvidere over for udvalget givet tilsagn om, at de nærmere retningslinjer for de enkelte forskningsråd og Centraludvalget, der skal fastsættes af ministeren ifølge lovforslagets § 6, vil indeholde regler om samarbejdet mellem Centraludvalget og FFU, herunder at disse mindst én gang årlig holder et fælles orienterende møde.

Udvalget har lagt vægt på, at der fastsættes begrænsninger i de enkelte forskningsråds kompetence. Ministeren har i den anledning givet tilsagn om at fastsætte følgende begrænsninger:

1. Rådene bør ikke selv kunne være ansvarlige for forskning, der finansieres af rådene. Hvor bevillingerne ikke gives til en bestående institution, bør de ydes til en forsker, en gruppe af forskere eller en ad hoc nedsat bestyrelse som ansvarlig over for rådet for bevillingernes anvendelse.
2. Rådene kan ikke uden undervisningsministeriets godkendelse bevilge midler

til opførelse af bygninger eller til væsentlige ombygninger.

3. Forskningsrådene kan ikke uden undervisningsministeriets godkendelse oprette forskerstillinger eller yde forskere honorarer eller lønninger, der ikke er knyttet til udførelsen af bestemte forskningsopgaver.
4. Rådene kan ikke uden undervisningsministeriets godkendelse binde sig til deltagelse i større internationale forskningsprojekter.

Udvalget kan tilslutte sig ovenstående retningslinjer for forskningsrådene, idet man dog forudsætter, at den i punkt 3 foreslåede praksis med hensyn til udbetaling af honorarer og lønninger til sin tid bringes i overensstemmelse med en ny tjenestemandsløvs regler.

Det er udvalgets opfattelse, at de opgaver, som nu er henlagt til Rask-Ørsted Fondet, vil kunne overgå helt til forskningsrådene, og undervisningsministeren har erklæret sig enig heri, men har fremhævet, at en ophævelse af loven om Rask-Ørsted Fondet samtidig med oprettelsen af forskningsrådene vil belaste disse på u hensigtsmæssig måde i etablerings- og opbygningsperioden. Ophævelsen gennemføres efter ministerens opfattelse mest hensigtsmæssigt i forbindelse med den forudsatte revision af nærværende lov.

Undervisningsministeren har endvidere erklæret sig enig i, at det i forbindelse med denne revision bør overvejes, hvordan Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige Fond efter de da indvundne erfaringer eventuelt kan inddrages direkte under den nu fastlagte organisatoriske ramme.

Bl. a. med henblik på, at disse overvejelser kan optages på et så tidligt tidspunkt som muligt, har undervisningsministeren stillet nedenstående ændringsforslag nr. 3, der er tiltrådt af udvalget, hvorefter den i

lovforslagets § 7, stk. 3, fastsatte revisionsbestemmelse ændres fra „senest i folketingsåret 1972-73“ til: „senest i folketingsåret 1971-72“.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse med de af ministeren foreslåede ændringer.

Ændringsforslag.

Af undervisningsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 2.

1) Efter indledningsordene „Det er forskningsrådenes opgave“ tilføjes: „inden for hver sit område“.

Til § 5.

2) Efter indledningsordene „Forskningsrådenes Centraludvalg har til opgave“ tilføjes: „at koordinere forskningsrådenes virksomhed ved“.

Til § 7.

3) I stk. 3 ændres „1972-73“ til: „1971-72“.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringen, der er af redaktionel karakter, har til hensigt at tydeliggøre det enkelte forskningsråds kompetence.

Til nr. 2.

Ændringen, der er af redaktionel karakter, har til hensigt at fremhæve Centraludvalgets koordinerende karakter.

Til nr. 3.

Ved ændringsforslaget fremrykkes tidspunktet for lovens revision fra 1972-73 til 1971-72.

Knud Bro,
næstformand.

Bøgholm.

Lembourn.

Ellen Strange Petersen.

Arne Christiansen.

Johan Philipsen.

Ib Thyregod.

Bernhard Baunsgaard,
formand.

Niels Helveg Petersen.

Samuelson.

Bodil Koch.

K. B. Andersen.

Holst.

Frøde Jakobsen.

Niels Matthiasen.

Orla Møller.

Morten Lange.